

VERGADERING : BESTUUR HPA
DATUM : 13 MEI 2008
AGENDAPUNT : 7
BIJLAGE : 10

PROTOCOL HPA BESTUURLIJKE INTEGRITEIT 2008

Op grond van uitwerking 2 van principe VI van de Code Goed Bestuur product- en bedrijf- schappen van maart 2007 dient het bestuur een protocol vast te stellen met richtlijnen ten aanzien van transparant handelen, verantwoording en functiescheiding van leden van het bestuur. Dit protocol is van overeenkomstige toepassing op leden van commissies en werkgroepen.

In dit protocol wordt een aantal richtlijnen gegeven, waaraan leden van het bestuur zich in de uitoefening van hun functie dienen te houden. Het bestuurslid voorkomt zo elke schijn van persoonlijk belang bij enig door het bestuur te nemen besluit. Hieronder volgen enkele centrale uitgangspunten/kernbegrippen die ten grondslag liggen aan en vervolgens een uitwerking vinden in het protocol.

Dienstbaarheid

Het handelen van een bestuurslid is altijd en volledig gericht op hetgeen in dat verband in artikel 71 van de Wet op de bedrijfsorganisatie wordt bepaald, t.w. de bedrijfslichamen hebben tot taak een het algemeen belang dienende bedrijfsuitoefening door de ondernemingen, waarvoor zij zijn ingesteld, te bevorderen, alsmede het gemeenschappelijk belang van die ondernemingen en van de daarbij betrokken personen te behartigen.

Functionaliteit

Het handelen van een bestuurslid heeft een herkenbaar verband met de functie die hij vervult in het bestuur.

Onafhankelijkheid

Het handelen van een bestuurslid wordt gekenmerkt door onpartijdigheid, dat wil zeggen dat geen vermenging optreedt met oneigenlijke belangen en dat ook iedere schijn van een dergelijke vermenging wordt vermeden.

Openheid

Het handelen van een bestuurslid in relatie tot zijn functie in de benoemende organisatie is transparant mede ten aanzien van zijn zakelijke relaties, opdat optimale verantwoording mogelijk is.

Betrouwbaarheid

Op een bestuurslid moet men kunnen rekenen. Kennis en informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie als bestuurslid beschikt, wendt hij aan voor het doel waarvoor die zijn gegeven.

Zorgvuldigheid en respect

Het handelen van een bestuurslid is zodanig dat alle bedrijfsgenoten op gelijke wijze en met respect worden bejegend en dat de diverse belangen op correcte wijze worden afgewogen. Dit respectvol handelen geldt ook jegens collega-bestuursleden en medewerkers met inachtneming van ieders rol.

Artikel 1 Werkingssfeer

- 1 In dit protocol wordt onder bestuurslid tevens lid van een commissie of werkgroep verstaan.
- 2 Het protocol is openbaar en wordt gepubliceerd.
- 3 Elk bestuurslid ontvangt bij zijn aantreden een exemplaar van het protocol.
- 4 In gevallen waarin het protocol niet voorziet of in geval van twijfel, wendt het bestuurslid zich tot de voorzitter en heeft indien nodig bespreking binnen het dagelijks bestuur plaats.

Artikel 2 Nevenfuncties

- 1 Het productschap houdt een register van bestuursleden bij waarin hun functie(s) binnen het productschap, de datum van eerste benoeming als bestuurslid en de voor het productschap relevante nevenfuncties en eventuele bezoldiging staan vermeld.

- 2 De bestuursleden zijn verantwoordelijk voor een directe en correcte opgave.
- 3 Het register is openbaar en wordt gepubliceerd op de website van het productschap.

Artikel 3 Belangenverstrengeling en aanbesteding

- 1 Een bestuurslid maakt tijdig kenbaar dat hij belangen heeft ten aanzien van een aangelegenheid waarover besluitvorming bij het bestuur aanstaande is.
- 2 Bij privaat-publieke samenwerkingsrelaties voorkomt het bestuurslid (de schijn van) bevoordeling in strijd met eerlijke concurrentieverhoudingen.
- 3 Een bestuurslid dat beroepshalve, uit hoofde van een bestuursfunctie of anderszins een persoonlijk belang heeft, dat niet hoort tot de belangen die het bestuur uit hoofde van de aan hem opgedragen taak behoort te behartigen, onthoudt zich over desbetreffende aangelegenheid, van deelname aan de besluitvorming.
- 4 Een bestuurslid neemt van een aanbieder of potentiële aanbieder van diensten aan het productschap geen faciliteiten of diensten aan, die zijn onafhankelijke positie ten opzichte van de aanbieder kunnen beïnvloeden.
- 5 Bij juridische geschillen fungeert het bestuurslid niet als adviseur van de partij die tegen besluiten van het productschap ageert.

Artikel 4 Informatie

- 1 Een bestuurslid gaat zorgvuldig en correct om met informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie als bestuurslid beschikt en waarvan hij het vertrouwelijke karakter moet begrijpen. Over informatie ten aanzien waarvan geheimhouding is opgelegd worden geen mededelingen gedaan aan derden.
- 2 Een bestuurslid maakt niet ten eigen bate of ten bate van zijn persoonlijke betrekkingen gebruik van informatie die hij in zijn functie als bestuurslid heeft verkregen.

Artikel 5 Aannemen van geschenken

Geschenken en giften boven een waarde van € 50,- die een bestuurslid uit hoofde van zijn bestuursfunctie ontvangt, worden gemeld aan en geregistreerd bij en zijn eigendom van het productschap.

Artikel 6 Bestuurlijke uitgaven

- 1 Bestuurlijke uitgaven zijn functioneel voorzover met deze uitgaven het belang van het productschap wordt gediend en deze uitgaven voortvloeien uit de bestuursfunctie.

- 2 Het bestuurslid declareert de kosten die conform de geldende regelingen voor vergoeding in aanmerking komen.

Artikel 7 Gebruik van productschapvoorzieningen

Gebruik van eigendommen van het productschap of voorzieningen voor persoonlijke doeleinden is niet toegestaan.

Artikel 8 Inwerkingtreding

Dit protocol treedt in werking op de eerste dag na publicatie in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie.

Den Haag, ... 2008

TH.A.M. MEIJER
voorzitter

P.Hijma
secretaris

Toelichting Bestuursprotocol Bestuurlijke Integriteit Productschap Akkerbouw 2008

Deel I: Inleiding

De Code Goed Bestuur Product- en Bedrijfschappen heeft de verantwoordelijkheid voor het vaststellen van gedragsregels voor de leden van het bestuur uitdrukkelijk bij het bestuur zèlf gelegd en niet bij enig ander orgaan. Deze vaststelling door het bestuur draagt tevens bij aan de noodzakelijk te achten transparantie van het openbaar bestuur, zowel voor de bedrijfsgenoten als voor de direct betrokkenen, te weten de leden van het bestuur.

Bijlage 2 van de code geeft een opsomming van van toepassing zijnde gedrags- en incompatiliteitscriteria voor bestuursleden. Principe V van de Code bepaalt voorts dat een lid van het bestuur niet aan de stemming deelneemt over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken.

Deel II: Kernbegrippen

In de sfeer van goede omgangsvormen gaat het erom, dat het individuele bestuurslid herkent en voorkomt dat hij in een situatie terechtkomt waarin hij de schijn tegen heeft. In het correcte optreden van het individuele bestuurslid wordt voorkomen, dat het bestuur zich naar buiten toe manifesteert als een verzameling van leden die een eigen belang nastreven. Consensus over omgangsvormen komt de kwaliteit en integriteit van het bestuur als geheel ten goede. De huidige maatschappelijke ontwikkeling is dat in feite alles mogelijk is zolang het strafrecht niet van toepassing is. Op basis van deze gedragscode kan veel van wat strafrechtelijk niet aan de kaak kan worden gesteld, in de openbaarheid toch als bedenkelijk worden aangemerkt. Men kan elkaar daarop aanspreken en er een oordeel over hebben.

Deel III: Gedragscode

De artikelen in dit protocol zijn soms ter aanvulling of verduidelijking van wettelijke bepalingen of bepalingen uit onze eigen verordeningen. Het gaat daarbij met name over de Wet op de Bedrijfsorganisatie, het Wetboek van Strafrecht, het Reglement van orde en de Code Goed Bestuur. Zoals gememoreerd regelt de Code Goed Bestuur het nodige over belangenverstrengeling en aanbesteding (principes V, VI en VII), over nevenfuncties (principe

VI), over informatie en geheimhouding (principe VII). Hieronder volgt op enkele bepalingen uit het protocol een toelichting.

Artikel 2, transparantie

Om iedere schijn van belangenverstremgeling tegen te gaan is het van belang dat inzichtelijk is welke bestuursfuncties en financiële belangen het lid van het bestuur heeft in ondernemingen en organisaties waarmee het productschap zakelijke relaties onderhoudt. Er is sprake van een actieve informatieplicht.

Artikel 3, belangenverstremgeling en integriteit

Dit artikel heeft betrekking op een prudente omgang van bestuurs- en commissieleden met belangen, het voorkomen van verstremgeling van belangen en het voorkomen van de schijn daarvan. Belangenverstremgeling kan zich in vele vormen manifesteren. Het geven van een waterdichte omschrijving is daarom niet mogelijk. Artikel 3 bevat daarom globaal bepalingen over het betrachten van transparantie, het handelen of nalaten en over situaties waarin bestuursleden zich dienen te onthouden van stemming.

De reikwijdte van het stemverbod wordt in belangrijke mate bepaald door rechtelijke uitspraken bij andere lichamen van openbaar bestuur, bijvoorbeeld een gemeente. Een bestuursbesluit dat tot stand is gekomen met medewerking van een bestuurslid dat zich van stemming moet onthouden is rechtsgeldig zolang het niet door de Kroon of door de administratieve rechter is vernietigd.

Uitgangspunt is het recht van leden van het bestuur om aan stemming deel te nemen. Niettemin zijn er situaties denkbaar waar het beter is dat niet aan stemming wordt deelgenomen.

Op een bestuursorgaan rust de zorgplicht te voorkomen dat zich bij de besluitvorming vermenging van persoonlijke en bestuurlijke belangen voordoet of de schijn wordt gewekt dat dat het geval is. Vraag is om welke situaties het gaat. Dat valt niet eenvoudig aan te geven. Wel kan de context worden gedeut.

Het uitgangspunt kan worden gevonden in artikel 2, lid 4 van de Algemene Wet Bestuursrecht:

Art 2:4

- 1. Het bestuursorgaan vervult zijn taak zonder vooringenomenheid.*

2. *Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben de besluitvorming beïnvloeden.*

Van persoonlijk belang is sprake als een bestuurslid of een van zijn naaste verwanten een duidelijk eigen belang heeft bij een bepaald besluit. Wanneer daarvan sprake is, valt niet in zijn algemeenheid aan te geven. Zo hebben bestuursleden uit de aard van de zaak vaak een functioneel en een persoonlijk belang bij allerlei bestuursbesluiten – bijvoorbeeld bij heffingsbesluiten – maar dat hoeft op zich zelf geen reden te zijn voor stemonthouding.

Het protocol bepaalt met het oog op artikel 2:4 lid 2 Awb dat het bestuurslid dat beroepshalve of uit hoofde van een bestuursfunctie een belang heeft dat niet hoort tot de belangen die het bestuursorgaan uit hoofde van de hem opgedragen taak behoort te behartigen, zich onthoudt van stemming over de desbetreffende aangelegenheid.

In het besluitvormingsproces binnen het bestuur zijn er verschillende fasen. Bij de voorbereiding van een besluit kan een bestuurslid ook de belangen van zijn organisatie en aangesloten leden behartigen. Bij het nemen van een besluit handelt een bestuurslid echter in het algemeen belang en zonder last of ruggespraak.